

Det gule tapet: Gammelt værk, evig dagsorden

Publiceret 14/11/2020 i [Kultur/Bøger af Christine Lind Ditlevsen](#)

ANMELDELSE // BØGER – *det gule tapet* er et 129 år gammelt værk, der handler om, hvad der sker, når man fratager halvdelen af samfundet dets frihed og selvstændighed. Escho har genudgivet feministen Charlotte Perkins Gilmans gotiske klaustrofobianfald. Christine Lind Ditlevsen anmelder.

Lige inden, jeg modtog *det gule tapet*, læste jeg Marguerite Duras' *At skrive*. Hvor de to dog klæder hinanden. Begge korte tekster på 37 og 34 sider, begge handler om frihed i livet og i skriften. Og huset, værelset, som denne frihed eller manglende samme udspiller sig i.

det gule tapet (af [Charlotte Perkins Gilman](#), 1892) er et indblik i en kvindes stadigt roligere desperation. Hun er af sin mand, der er læge, blevet ordineret ensomhed og stimulansløshed, da hun er trist og træt efter en fødsel. Kvinden – jeg-fortælleren – er slet ikke enig i kuren. Hun længes efter selskab, frihed og selvstændighed, men pakkes stadigt mere ind i vat. Skrive sniger hun sig til at gøre. Det er hendes sidste bastion.

Frihed og overlevelse

I *At skrive* begynder Duras med at tale om sit store landhus i Neauphle, hvor hun boede alene i ti år. Huset bliver skildret som et særligt sted, som hun har købt til sig selv for at få ensomhed til at skrive. Det beskrives ikke særlig konkret, men som et sted, der giver plads til bestemte vaner, der fordrer skrivning.

Hun fortæller om udsigten fra vinduerne; havens planter, blomster og dyr, sine middage, sin whisky, sine elskere. Alt sammen som omgivelser for skrivningen, en frivillig handling, der ødelægger hende, men som er noget, hun skal.

De to kvinder, der sidder i hver sit store landhus og skriver med 100 år mellem sig, fortæller sammen om den store udvikling i kvindens kamp for ikke bare at være det andet køn og i mandens besiddelse.

Kvinden i *det gule tapet* befinder sig tilsvarende i et gammelt hus med en smuk udsigt. Også hun skriver, men det er, modsat Duras, for ikke at blive ødelagt. Hendes mands kærlighed – og besiddelsestrang – forbyder hende at gå ud, omgås andre mennesker, arbejde, kort sagt leve. For ikke at gå i stykker skriver hun – og særligt om det gule tapet, der dominerer det store værelse på første sal, hvor hun tilbringer al sin tid.

De to kvinder, der sidder i hver sit store landhus og skriver med 100 år mellem sig, fortæller sammen om den store udvikling i kvindens kamp for ikke bare at være det andet køn og i mandens besiddelse. Alt, hvad Duras gør i *At skrive*, gør hun af egen personlig frihed. Alt, hvad kvinden i Gilmans fortælling gør, sker af tvingende nødvendighed for sin egen overlevelse som individ.

Tapetet som diskurs

Det gule tapet beskrives i begyndelsen som irriterende og grimt med en slags planteranker og svampevækster – og senere som et uigennemskueligt mønster med ansigter, der vender på hovedet, og med en nærmest hypnotisk og uafviselig kraft. Jo mere, hun vender sig bort fra sin mand og den uattraktive virkelighed, han tilbyder hende, des mere fanges hun i tapetets diskurs.

Tapetet bliver derfor et billede på en samfundsdiskurs, der gør det umuligt for den enkelte kvinde at frigøre sig fra sine vilkår.

En kvindeform rusker i tapetets mønstre som for at komme ud af det. Da det lykkes, kryber hun rundt om natten. Denne kvindeform frigør sig fra værelset og manifesterer sig uden for kvindens vinduer for til sidst at smelte sammen med kvinden, der i sidste scene nyder selv at krybe rundt langs panelerne i værelset (en overmåde tydelig metafor på kvindens stilling).

Tapetet bliver derfor et billede på en samfundsdiskurs, der gør det umuligt for den enkelte kvinde at frigøre sig fra sine vilkår. Et billede, der bliver tydeligere og tydeligere og til sidst må legemliggøre sig. Først da undersøgelsen overtager kvindens egen krop, så hun selv kryber omkring, kan hun rive strukturen/tapetet i stykker. Men samtidig ødelægger hun også sig selv. Hun bliver på tidspunktet for frigørelsen betragtet som sindssyg.

Læs ikke *det gule tapet* for plottet

Ja, jeg har "spoilet" vildt i denne anmeldelse, men *det gule tapet* er heller ikke en bog, man skal læse for plottets skyld. Det er tydeligt helt fra begyndelsen, at hendes ophold i huset kommer til at ende galt. Man skal læse *det gule tapet* for at få den kvindelige desperation helt ind på huden og for at lade sig inspirere af den frihedstrang, der ringer ud gennem hendes skrift.

[LÆS CHRISTINE DITLEVSENS ØVRIGE TEKSTER PÅ POV HER:](#)

det gule tapet, 52 sider inklusiv oversætterens noter, Udenlandsk Fugl, Escho, 2020.
Oversat fra engelsk af Caroline Enghoff Mogensen og Kasper Opstrup,

Foto: forlaget pressefoto

- CHRISTINE LIND DITLEVSEN
- SENESTE ARTIKLER

Christine Lind Ditlevsen (f. 1971) bor et sted, der er alt for småborgerligt til at blive afsløret her. Tæt på en sø. Forfatterens store interesse er - udover at bevare sit familieliv - at aflive hverdagen. Disse to interesser kan i nogen grad siges at være modstridende.

Top 5

- 1: Tekster med vinger
- 2: En helt tom by tidligt om morgenen
- 3: Farven turkis
- 4: At opdage nye mennesker, bøger, musik
- 5: Kyoto (en drink)

Med fredag lørdag søndag (2015) var Christine Lind Ditlevsen nomineret til Bogforums Debutantpris 2015 samt Læsernes Bogpris 2016.